

Скакальська Ірина

ПОЛІТИКО-СОЦІАЛЬНІ
ВИМІРИ ТА ЕТНОКУЛЬТУРНІ
ТРАНСФОРМАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ
ЕЛІТИ ЗАХІДНОЇ ВОЛИНІ

1921-1939 РР.

УДК: 94 (477. 82) „1921/1939”

ББК 63.3 (4 Укр.)

С 42

Рецензенти:

доктор історичних наук, професор **М. П. Гетьманчук**
(заступник директора Навчально-наукового інституту права, психології та
економіки Львівського державного університету внутрішніх справ)

доктор історичних наук, професор **Г. М. Стародубець**
(завідувач кафедри всесвітньої історії Житомирського державного університету
імені Івана Франка)

доктор історичних наук, професор **I. Б. Дацків**
(професор кафедри документознавства, інформаційної діяльності та
українознавства Тернопільського національного економічного університету)

Науковий редактор:

доктор історичних наук, професор, Заслужений працівник освіти України
М. М. Алексієвець

Рекомендовано до друку Вченюю радою Кременецького обласного
гуманітарно-педагогічного інституту імені Тараса Шевченка
(протокол № 3 від 30. 10. 2012 р.)

Скакальська I. Б.

С 42

Політико-соціальні виміри та етнокультурні трансформації української
еліти Західної Волині 1921-1939 рр.: монографія. / Скакальська Ірина –
Тернопіль: Астон, 2013. – 406 с.

ISBN 978-966-308-515-9

У монографії на основі авторської методологічної програми показано
політико-соціальні виміри та етнокультурні трансформації української
еліти Західної Волині 1921-1939 рр.

Монографія укладена на основі документів, джерел особового
походження та історико-біографічної літератури. Автор розповідає про
краєзнавців, громадсько-політичних і релігійних постатей Західної Волині
першої половини ХХ ст.

Книга розрахована на всіх, хто цікавиться питаннями історії України
та краєзнавства.

УДК: 94 (477. 82) „1921/1939”
ББК 63.3 (4 Укр.)

ISBN 978-966-308-515-9

© Скакальська I. Б., 2013

© ТзОВ «Видавництво Астон», 2013

© Видавництво «Вектор», 2013

Зміст

Передмова.....	5
Розділ 1. Історіографія та джерельна база дослідження	11
1.1. Стан наукового вивчення теми.....	11
1.2. Археографія проблеми.....	29
Висновки до розділу 1	39
Розділ 2. Концептуальна характеристика еліти в контексті нових методологічних підходів	54
2.1. Теоретико-методологічні засади дослідження	55
2.2. Трактування та сутність понять «еліта» й «інтелігенція»: до методології визначення.....	66
2.3. Типологія волинської еліти	76
2.4. Еліта в контексті ідейних та методичних орієнтирах біографістики.....	82
Висновки до розділу 2	90
Розділ 3. Українська еліта Західної Волині в Другій Речі Посполитій.....	99
3.1. Вплив суспільно-політичної ситуації на Волині в першій третині ХХ ст. на трансформацію української еліти.....	100
3.2. Джерела і шляхи формування української волинської еліти	118
3.3. Соціальне становище та пріоритети української еліти.....	135
3.4. Полонізація та репресії проти української еліти як цілеспрямована політика держави з метою асиміляції українців.....	143
Висновки до розділу 3	158
Розділ 4. Українська еліта в громадсько-політичному та релігійному житті Волинського воєводства.....	171
4.1. Громадський потенціал української інтелігенції Західної Волині.....	172
4.2. Політична діяльність національної еліти Волинського воєводства	189
4.3. Вибори до польського парламенту як чинник рекрутування волинської еліти	209
4.4. Українська релігійна еліта Волині як систематизуючий елемент духовних цінностей народу	221
Висновки до розділу 4	244

Розділ 5. Вплив української еліти на освітньо-культурне та господарське життя волинян.....	268
5.1. Освітянська інтелігенція Волині та її роль у формуванні державницької еліти української народу.....	269
5.2. Мистецька українська еліта в процесах національного відродження краю	289
5.3. Кооперативна українська еліта як суб'єкт економічної модернізації Волинського воєводства.....	302
Висновки до розділу 5.....	313
 Розділ 6. Українські націотворчі ідеї у працях волинських інтелігентів.....	 326
6.1. Наукові розвідки українських вчених Волині та їх роль в реалізації національних інтересів.....	327
6.2. Національний дискурс у літературно-публіцистичних творах, мемуарах українських інтелігентів Західної Волині	347
6.3. Ідея захисту духовних надбань народу та відображення суспільно-політичної діяльності національної еліти у публіцистиці	359
Висновки до розділу 6.....	370
 Післямова	 382
 Додатки	 392